

DAFTAR PUSTAKA

Arsip

- Commissie Voor De Reorganisatie van De Weermacht, Verlsag van De Commisie, *Ingesteld Bij De Gemeenschappelijke Beschikking van Den Minister van Staat, Minister van Kolonien En van Den Minister van Defensie van 1 September 1933, Commissie Voor De Reorganisatie van De Weermacht*, (Batavia: Algemeene Landsdrukkerij, 1934).
- Departmen van Marine, Jaarboek van de Koninklijke Marine 1916-1917, Uitgegeven Door De Zorg Van Het Department van Marine (1918).
- Departmen van Marine, Jaarboek van de Koninklijke Marine 1917-1918, Uitgegeven Door De Zorg Van Het Departmen van Marine, Departmen van Marine (1919).
- Departmen van Marine, Jaarboek van De Koninklijke Marine 1919-1920, Uitgegeven door de zorg van het Departement van Marine, (Gravenhange: De Gebroeders van Cleef, 1921)
- Departmen van Marine, Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1920-1921. Departmen Van Marine. (De Gebroeders Van Cleef: 1921)
- Departmen van Marine, Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1921-1922, Uitgegeven door de zorg van het Departement van Marine, (De Gebroeders Van Cleef: 1923).
- Departmen van Marine, Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1922-1923. Deparement Van Marine. (De Gebroeders Van Cleef; 1924).
- Departmen van Marine, *Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1924-1925*, Departmen Van Marine. (Batavia: De Gebroeders Van Cleef, 1926),
- Departmen van Marine, *Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1925-1926, Departmen Van Marine. (Batavia: De Gebroeders Van Cleef, 1927).*
- Departmen van Marine, *Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1926-1927*, Departmen Van Marine. (Batavia: De Gebroeders Van Cleef, 1928)
- Departmen van Marine, *Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1927-1928*, Departmen Van Marine. (Batavia: De Gebroeders Van Cleef, 1929)
- Departmen van Marine, *Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1928-1929*, Departmen Van Marine. (Batavia: De Gebroeders Van Cleef, 1930).
- Departmen van Marine, *Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1929-1930*, Departmen Van Marine. (Batavia: De Gebroeders Van Cleef, 1931)
- Departmen van Marine, *Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1930-1931*, Departmen Van Marine. (Batavia: De Gebroeders Van Cleef, 1932)
- Departmen van Marine, *Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1932-1933*, Departmen Van Marine. (Batavia: De Gebroeders Van Cleef, 1934)

- Departmen van Marine, *Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1933-1934*, Departmen Van Marine.
(Batavia: De Gebroeders Van Cleef, 1935)
- Departmen van Marine, *Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1935-1936*, Departmen Van Marine.
(Batavia: De Gebroeders Van Cleef, 1937),
- Departmen van Marine, *Jaarboek Van De Koninklijke Marine 1936-1937*, Departmen Van Marine.
(Batavia: De Gebroeders Van Cleef, 1938),
- Gemeente Soerabaja, *Verslag van Den Toestand Der Gemeente Soerabaja Gedurende Het Jaar 1928*, (Soerabaja: Drukkerij De Toemkoest, 1929).
- Gemeente Soerabaja, *Verslag van Den Toestand Der Gemeente Soerabaja Gedurende Het Jaar 1929*, (Soerabaja: N.V. Koninklijke Boekhandel en Drukkerijen G. Kolf & Co., 1930).
- Gemeente Soerabaja, *Verslag van Den Toestand Der Gemeente Soerabaja Over 1930*, (Tanpa Penerbit: 1931)
- Gemeente Soerabaja, *Verslag van Den Toestand Der Stadsgemeente Soerabaja over 1937 Deel I Algemeen Verslag*, (Soerabaja: De Toemkost Drukkerij, 1938).
- Gemeente Soerabaja, *Verslag van Den Toestand Der Stadsgemeente Soerabaja over 1938 Deel I Algemeene Verslag*, (Soerabaja Drukkerij: 1939).
- Gemeente Soerabaja, *Verslag van Den Toestand Der Stadsgemeente Soerabaja over 1939 Deel I Algemeen Verslag*, (Soerabaja Drukkerij: 1940).
- Gemeentebblad van Soerabaja, “*Binnenlandshvershot Tan Behoevevan den Schrijvenie Klasse bin Publiekwerken*” (1923).
- Gemeentebblad*, 5 Januari 1931 No. 37.
- Indisch Verslag 1941, Statistisch Jaaroverzicht van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1940*, (Batavia: Landsdrukkerij, 1941).
- Indische Militaire Tijdschrift*, (Batavia: N.V. Boekhandel Visser & Co., 1925).
- Indische Militaire Tijdschrift*, (Batavia: Boekhandel Visser & Co., 1921).
- Indische Millitaire Tijdschrift*, (Amsterdam: NV. Boekhandel en Drukkerij Visser & Co., 1936).
- Landsdrukerij, *Verslag over De Burgerlijke Openbare Werken In Nederlandsche-Indie Over De Jaren 1925, 1926, 1927 en 1928, Eerste Gedeelte Gebouwen*, (Batavia: Landsdrukkerij, 1929).
- Landsdrukerij, *Verslag over De Burgerlijke Openbare Werken In Nederlandsche-Indie Over De Jaren 1926*, (Landsdrukkerij: Weltevreden, 1927).
- Landsdrukerij, *Verslag over De Burgerlijke Openbare Werken In Nederlandsche-Indie Over De Jaren 1927*, (Batavia: Landsdrukkerij, 1928).

UNIVERSITAS
GADJAH MADA

SAYAP ANGKATAN LAUT: PANGKALAN UDARA MOROKREMBANGAN SURABAYA TAHUN

1920-1942

ZAHIR, Dr. Arif Akhyat, M.A

Universitas Gadjah Mada, 2023 | Diunduh dari <http://etd.repository.ugm.ac.id/>

- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1931, *I. Tekst van Het Verslag van Bestuur En Staat van Nederlandsch-Indie Over Het Jaar 1930.*, (Batavia: Gedrukt Ter Algemeene Landsdrukkerij, 1931/1932).
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1932, *Tekst van Het Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1931*, Batavia: Gedrukt Ter Algemeene Landsdrukkerij, 1932/1933)
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1933, *Tekst van Het Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1932*, (Batavia: Algemeene Landsdrukkerij, 1933),
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1934, *Statistisch Jaaroverzicht van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1933*, (Batavia: Landsdrukkerij, 1934/1935).
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1935, *Tekst van Het Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1934*, (Batavia: Algemeene Landsdrukkerij, 1935/1936).
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1936, *Statistisch Jaaroverzicht van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1935*, (Batavia: Gedrukt Ter Algemeene Landsdrukkerij, 1937).
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1936, *Statistisch Jaaroverzicht Van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1935*, (Batavia: Gedrukt Ter Algemeene Landsdrukkerij, 1937).
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1936, *Tekst van Het Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1935*, (Batavia: Gedrukt Ter Algemeene Landsdrukkerij, 1936).
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1936, *Tekst van Het Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1935*, (Batavia: Algemeene Landsdrukkerij, 1936).
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1937, *Statistisch Jaaroverzicht van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1936*, (Batavia: Gedrukt Ter Algemeene Landsdrukkerij, 1937)
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1938, *Tekst van Het Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1937*, (Batavia: Algemeene Landsdrukkerij, 1938/1939).
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1939, *Tekst Van Het Verslag Van Bestuur en Staat Van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1938*, (Batavia: Gedrukt Ter Algemeene Landsdrukkerij, 1939/1940).
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1939, *Tekst van Het Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1938*, (Batavia: Gedrukt Ter Algemeene Landsdrukkerij, 1939/1940).
- Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1939, *Tekst van Het Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1938*, (Batavia: Algemeene Landsdrukkerij, 1939/1940).

UNIVERSITAS
GADJAH MADA

SAYAP ANGKATAN LAUT: PANGKALAN UDARA MOROKREMBANGAN SURABAYA TAHUN

1920-1942

ZAHIR, Dr. Arif Akhyat, M.A

Universitas Gadjah Mada, 2023 | Diunduh dari <http://etd.repository.ugm.ac.id/>

Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1939, *Tekst van Het Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1938*, (Batavia: Algemeene Landsdrukkerij, 1939/1940).

Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1940, *Statistisch Jaaroverzicht van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1939*, (Batavia: Gedrukt Ter Algemeene Landsdrukkerij, 1940).

Landsdrukkerij, Indisch Verslag 1941, *Statistisch Jaaroverzicht van Nederlandsch-Indie over Het Jaar 1940*, (Batavia: Gedrukt Ter Algemeene Landsdrukkerij, 1941).

Staatsblad van Nederlandsch-Indie, Tahun 1817, No. 58.

Staatsblad van Nederlandsch-Indie, Tahun 1834, No. 22.

Staatsblad van Nederlandsch-Indie, Tahun 1906, No. 149.

Staatsblad van Nederlandsch-Indie, Tahun 1920, No. 642.

Staatsblad van Nederlandsch-Indie, Tahun 1926, No. 23.

Staatsblad van Nederlandsch-Indie, Tahun 1928, No. 586

Staatsblad van Nederlandsch-Indie, Tahun 1928, No. 586.

Staatsblad van Nederlandsch-Indie, Tahun 1937, No. 11.

Staatsblad van Nederlandsch-Indie, Tahun 1937, No. 12

Staatsblad van Nederlandsch-Indie, Tahun 1937, No. 12.

W.A. Fasel, F.J.M. Otten, *Inventaris van het archief van het Ministerie van Koloniën, 1814-1849*, (Den Haag: Nationaal Archief-Ministerie van Onderwijs, Cultuure en Wetenschap, 1954).

Buku

Adji Adisasmita, Sakti. 2012. *Penerbangan dan Bandar Udara*. Yogyakarta : Graha Ilmu, 2012.

Angkasa, Tim Penyusun. Tanpa tahun. *Sejarah Penerbangan Indonesia: Lewat Udara Menyatukan Nusantara*. Jakarta: Kompas Gramedia.

Ardhiati, Yuke. 2005. *Bung Karno Sang Arsitek, Tata Ruang Kota, Interior, Kria, Simbol, Mode Busana dan Teks Pidato 1926-1965*. Depok: Komunitas Bambu.

Basundoro, Purnawan. 2012. *Sejarah Pemerintah Kota Surabaya: Sejak Masa Kolonial Sampai Masa Reformasi*. Surabaya: Elmatara.

Basundoro, Purnawan. 2012. *Pengantar Sejarah Kota*. Yogyakarta: Ombak.

Basundoro, Purnawan. 2012. *Sejarah Pemerintahan Kota Surabaya*. Surabaya: Jurusan Ilmu Sejarah Fakultas Ilmu Budaya Universitas Airlangga dan Badan Arsip Perpustakaan Kota Surabaya.

- Broeshart, A.C., 1995, et. al, Soerabaja : *Beeld Van Een Stad*, Tanpa Kota: Asia Major.
- Budiarjo, Miriam. 1982. *Dasar-dasar Ilmu Politik*. Jakarta: Gramedia.
- Cassius, Gerrard. 1986. *40 Jaar Luchtvaart in Indie*. Alkmaar: Tanpa penerbit.
- Colombijn, Freek. 2015. *Cars, Conduits, and Kampongs : The Modernization of Transportation and Social Differentiation in Surabaya in the 1920s*. Leiden : Brill.
- Dick, Howard. 2002. *Surabaya, City of Work: A Socioeconomic History, 1900-2000*,. Ohio: Ohio University Press.
- Djajusman. 1978. *Hancurnya Angkatan Perang Hindia-Belanda (KNIL)*, Jakarta: Penerbit Angkasa.
- Djoenod Poesponegoro, Marwati dan Notosusanto, Nugroho. 2008. *Sejarah Nasional Indonesia Jilid V: Zaman Kebangkitan Nasional dan Masa Republik Indonesia (1900-1942)*.
- H. Frederick, William. 1989. *Pandangan Dan Gejolak Masyarakat Kota dan Lahirnya Revolusi Indonesia*. Jakarta: Gramedia.
- Hadi Soewito, Irna H.N. Et.al,. 2008. *Awal Kerdigantaraan Di Indonesia: Perjuangan AURI 1942-1950*. Jakarta: Yayasan Obor Indonesia.
- Hadinoto. 2002. *Perkembangan Kota dan Arsitektur Belanda di Surabaya, 1870-1930*. Surabaya: LPPM Universitas Petra Surabaya.
- Halley, J. 1988. *The Squadron of The Royal Air Force & Commonwealth 1918-1988*. London: Air Britain Ltd.
- Kamaluddin, Rustian, 2003, *Ekonomi Transportasi : Karakteristik, Teori, dan Kebijakan*, Jakarta : Ghalia Indonesia
- Kartodirdjo, Sartono. 1993. *Pendekatan Ilmu Sosial dalam Metodologi Sejarah*. Jakarta: Gramedia Pustaka Utama.
- Kassen, Jan. 1932. *De Eerste Vlucht in Nederland Indie*. Amsterdam, Tanpa Penerbit.
- Kennedy, Robert M. 1956. *The German Campaign in Poland (1939)*. Washington D.C: Department of Army.
- Kerchman, F. 1930. *25 Jaren decentralitatie in Nederlandsch-Indie 1905-1930*. Amsterdam: Vereeniging voor Locale Belangen.
- Koentjaraningrat. 1997. *Metode-metode Penelitian Masyarakat*. Jakarta: Gramedia,
- Koesomohatmadja. 1978. *Peranan Kota dalam perkembangannya*. Bandung : Bina Cipta.
- Kosin, Rudiger. 1988. *German Fighter Since 1915*. London: Putnam.
- Kuntowijoyo. 1995. *Pengantar Ilmu Sejarah*. Yogyakarta: Bentang Budaya.
- Matanasi, Petrik. 2007. *KNIL-Bom Waktu Tinggalan Belanda*. Jakarta: Media Pressindo.
- Nasution. 2006. *Ekonomi Surabaya Pada Masa Kolonial (1830-1930)*. Jakarta: Intelektual.

Nederlandsch-Indie Luchtvaart Maatschappij, Koninklijke. 1938. *10 Vervolgen Jaren*. Batavia: K.N.I.L.M.

Pramono, Sidik. 2008. *Ekspedisi Anyer-Panaroekan*. Jakarta: Kompas.

Provinsi Jawa Timur, Badan Arsip. 2008, *Transportasi di Surabaya pada Masa Hindia Belanda Sampai Republik*, Surabaya: Badan Arsip Provinsi Jawa Timur.

Ricklefs, M.C. 2007. *Sejarah Indonesia Modern 1200-2004*. Jakarta: Serambi Ilmu Semesta.

Ritter & Jan E. Ekhount. 1935, *Nederlands Roem in Het Verleden en Heden*. Nederland: Gravenhange.

Sacre. H. Walaardt. et al.,. 1932. *25 Jaar Luchtvaart in Nederland*. Amsterdam: A.J.G Strengholt.

Salatun, Jacob. 1950. *Sejarah Penerbangan: Melukiskan Tjita-Tjita, Perdjjuangan, Pengorbanan dan Kemenangan Manusia Untuk Menaklukan Angkasa Raya*. Jakarta: Kebangsaan Pustaka.

Sarkawi. 2020. *Banjir Di Kota Surabaya Paruh Kedua Abad Ke-20*. Yogyakarta: Ombak.

Schoenmaker, Wim. 1984. *Aviateurs van het eerste uur : De Nederlandse luchtvaart tot de Eerste Wereldoorlog*. Netherland : Romen Luchtvaart.

Shaw, Martin. 2001. *Bebas dari Militer: Analisa Sosiologis Atas Kecenderungan Masyarakat Modern*. Yogyakarta: Pustaka Pelajar.

Sianturi, S.R. 1958. *Hukum Pidana Militer Di Indonesia*, Cetakan II. Jakarta: Badan Pembinaan Hukum Tentara Nasional Indonesia.

Spinmmer & Postma, Thijs. 1999. *60 Jaar Nederlansch-Indiie Militaire Luchtvaart*. Amsterdam: Tanpa penerbit.

Storm, Roger. 2002. *Learning to Fly:The Wright Brothers' AdventureA Guide for Educators and Students With Activities in Aeronautics*. Cleveland: National Aeronautics and Space Administration.

Sudarmawan, Widi. 2021. *Gemeente Surabaya 1906-1942*. Surabaya: Pustaka Indis.

Supriyono, Yudi. 2021. *Jejak Pesawat Terbang: Dinas Penerbangan Angkatan Laut Belanda di Hindia-Belanda, 1918-1942*. Yogyakarta: Matapadi Pressindo.

Suryohadiprojo, Sayyidiman. 1981. *Suatu Pengantar Dalam Ilmu Perang – Masalah Pertahanan Negara*. Jakarta: PT. Intermasa.

Suryohadiprojo, Sayyidiman. 2008. *Pengantar Ilmu Perang*. (Jakarta: Pustaka Intermasa.

Suyono, R.P. 2003, *Peperangan Kerajaan di Nusantara*. Jakarta: Grasindo.

Tahi Simbolon, Parakitri. 2006. *Menjadi Indonesia: Volume I*. Jakarta: Penerbit Kompas.

Team, Asia Major. 2004, *Havens, Marine, Stadsbeeld: Soerabaja 1900-1950 Port, Navy, Townscape*, Tanpa kota: Asia Major.

Van Der Hopp, J. 1925. *Dor De Lucht Naar Indie*. Amsterdam: Scheltens & Gitay.

- Van Dijk, Kees. 2007. *The Netherlands Indies and Great War 1914-1918*. Leiden: KITLV Press.
- Van Haselen, M. 2005. *Jejak Langkah penerbangan di Nusantara: Sebuah rintisan Penerbangan Militer Hindia-Belanda 1914-1939*. Jakarta: Aerospace Centre Of Indonesia (APCI).
- Von Fabber, G.H. 1931. *Nieuw Soerabaia, de Geschiedenis van indie's Voornaamste Koopstad In De Eerste Kwarteuw Sedert Hare Instelling 1906-1931*. Soerabaja: Boekhandel Drukkerij
- Von Faber, G.H. 1906. *Oud Soerabaia, Oud Soerabaia, de Geschiedenis van Indie's eerste koopstad van de oudste tijden tot de instelling van Gementeraad*.
- Wardlow, Chester. 1999. *The Transportation Corps: Responsibilities, Organization and Operations*, Washington D.C: Center of Military History United States Army.
- Wicaksono, Dwi Adi. 2018. *Membangun Jembatan Udara: Pembentukan dan Nasionalisasi Penerbangan Sipil Indonesia 1928-1962*, Bangkalan: Terang Mentari.
- Winchester, Jim. 2019. *Sebuah Kronologi Penerbangan: Sejarah Lengkap Seabad Penerbangan Bermesin*. Jakarta: PT. Elex Media Komputindo.
- Womack, Tom. 2006. *The Dutch Naval Air Force Against Japan: The Defense of the Netherlands East Indies, 1941-1942*, North Carolina: McFarland & Company.

Jurnal, Majalah dan Laporan Penelitian

- Alfian Khusyairi, Johny dan Columbijn, Freek. (2015). "Moving at a Different Velocity: The Modernization of Transportation and Social Differentiation in Surabaya in the 1920s", dalam Freek Columbijn and Joost Cote, *Cars, Conduits, and Kampongs: The Modernization of the Indonesian City, 1920-1960*. Leiden: Brill.
- Anonim. (1993). Dutch-The Aviolanda Story, AIR International, Vol. 45, No. 5, November.
- Bahri, Syaiful dan Madlazi. (2012), *Pemetaan Topografi, Geofisika dan Geologi Kota Surabaya, Jurnal Penelitian Fisika dan Aplikasinya (JPFA)*, Vol 2 No 2, Desember.
- Handinoto dan Hartono, Samuel. (2007). "Surabaya Kota Pelabuhan (Surabaya Port City): Studi tentang perkembangan bentuk dan struktur sebuah kota pelabuhan ditinjau dari perkembangan transportasi, akibat situasi politik dan ekonomi dari abad 13 sampai awal abad 21". Dimensi Teknik Arsitektur, Vol. 35, No. 1, Juli 2007: 88 – 99.
- Samidi. (2017). "Surabaya sebagai Kota Kolonial Modern pada Akhir Abad ke-19: Industri, Transportasi, Permukiman, dan Kemajemukan Masyarakat (Surabaya as A Modern Colonial City in the End of the 19th Century: Industry, Transportation, Housing, and Multiculturalism of Society)". Mozaik Humaniora. Vol. 17 (1): 157 – 180.
- Van den Berg & Rene, W.A, (2013). *Pattern of Inovation: A Historical Case Studies of Military Inovation in the Netherlands East Indies Navy From 1900-1942*, 2013, Master Thesis presented to the Faculty of the U.S Army Command and General Staff College, New York: Fort Leavenworth.

Karya Ilmiah (Skripsi, Tesis, Disertasi)

- D. Raditya, T. (2012) “*Gemeteeraad Surabaya: Dari Terbentuknya Hingga Perubahannya 1906-1929*”, Skripsi Pada Jurusan Ilmu Sejarah Fakultas Ilmu Budaya. Surabaya: Universitas Airlangga.
- Ramadhan, A (2019) “Sejarah Strategi Pertahanan Militer di Hindia-Belanda 1928-1942, Skripsi Departemen Ilmu Sejarah Fakultas Ilmu Budaya Universitas Gajah Mada. Yogyakarta: Universitas Gajah Mada.
- Samidi. (2017). “*Perubahan Gaya Hidup Dan Identitas Budaya Di Kota Surabaya Pada Awal Sampai Pertengahan Abad XX*”, Disertasi Program Pasca-Sarjana, Fakultas Ilmu Budaya Universitas Gajah Mada, Yogyakarta. Yogyakarta: Universitas Gajah Mada.
- Tjiptoatmojo, S. (1983), “*Kota-kota Pantai di Sekitar Selat Madura (Abad XVII Sampai Medio Abad XIX)*”. Disertasi dalam Ilmu Sastra, Universitas Gajah Mada Yogyakarta.
- Yulianto, I. (2003). “*Pengaruh Aktivitas Kereta Api terhadap Perekonomian Surabaya 1878-1920*”, Skripsi Program Studi Pendidikan Sejarah Universitas Negeri Surabaya. Surabaya: Universitas Negeri Surabaya.
- Zahir. (2019) *Lapangan Udara Darmo Tahun 1922-1942*. Skripsi Pada Jurusan Ilmu Sejarah, Fakultas Ilmu Budaya, Universitas Airlangga. Surabaya: Jurusan Ilmu Sejarah Fakultas Ilmu Budaya, Universitas Airlangga.

Koran

- Algemeen Handelsblad*, 17 Februari 1926.
- Algemeen Handelsblad*, 20 Juni 1930.
- Algemeen Handelsblad*, 14 Februari 1940.
- Bataviaasch Nieuwsblad*, 21 Februari 1914.
- Bataviaasch Nieuwsblad*, 25 Juli 1925.
- Bataviaasch Nieuwsblad*, 30 November 1928
- Bataviaasch Nieuwsblad*, 26 Mei 1940.
- Bataviaasch Nieuwsblad*, 20 Maret 1941.
- De Indische Courant*, 9 September 1930.
- De Indische Courant*, 1 April 1939.
- De Indische Courant*, 1 November 1929.
- De Indische Courant*, 10 November 1930.
- De Indische Courant*, 12 Mei 1931.

UNIVERSITAS
GADJAH MADA

SAYAP ANGKATAN LAUT: PANGKALAN UDARA MOROKREMBANGAN SURABAYA TAHUN
1920-1942

ZAHIR, Dr. Arif Akhyat, M.A

Universitas Gadjah Mada, 2023 | Diunduh dari <http://etd.repository.ugm.ac.id/>

De Indische Courant, 15 Mei 1930.

De Indische Courant, 17 Agustus 1925.

De Indische Courant, 17 Januari 1939.

De Indische Courant, 18 November 1929.

De Indische Courant, 18 November 1929.

De Indische Courant, 19 Mei 1937.

De Indische Courant, 20 Agustus 1941

De Indische Courant, 23 Mei 1938.

De Indische Courant, 25 September 1930.

De Indische Courant, 28 Mei 1933.

De Indische Courant, 4 Juni 1930.

De Indische Courant, 4 Maret 1933.

De Indische Courant, 4 Mei 1928.

De Indische Courant, 5 Februari 1940.

De Indische Courant, 5 Oktober 1938.

De Locomotief, 18 Juni 1938.

De Locomotief, 24 Oktober 1918.

De Locomotief, 5 Agustus 1938.

De Maasbode, 13 April 1940.

De Standard, 10 Juli 1922.

De Sumatra Post, 6 Juli 1922.

De Sumatra Post, 13 Januari 1939.

De Sumatra Post, 18 Januari 1929.

De Telegraf, 19 April 1922.

De Tijd Dieu Et Mon Droid, 10 Agustus 1922.

Het Nieuws van Den Daag voor Nederlandsch-Indie, 25 Juni 1920.

Het Nieuws van den daag voor Nederlandsch-Indie, 13 Januari 1926.

Het Nieuws van Den Daag Voor Nederlandsch-Indie, 30 Oktober 1929.

Het Nieuws van Den Daag voor Nederlandsch-Indie, 12 Juli 1930.

UNIVERSITAS
GADJAH MADA

SAYAP ANGKATAN LAUT: PANGKALAN UDARA MOROKREMBANGAN SURABAYA TAHUN

1920-1942

ZAHIR, Dr. Arif Akhyat, M.A

Universitas Gadjah Mada, 2023 | Diunduh dari <http://etd.repository.ugm.ac.id/>

Het Nieuws van Den Daag Voor Nederlandsch-Indie, 5 September 1936.

Het Nieuws van Den Daag voor Nederlandsch-Indie, 21 Agustus 1939.

Radar Surabaya, 6 April 2021.

Rotterdamsche Nieuwsblad, 9 Maret 1942.

Soerabaiasch Handelsblad, 5 Januari 1929.

Soerabaiasch-Handelsblad, 27 September 1932.

Soerabaiasch-Handelsblad, 12 Mei 1931.

Soerabaiasch-Handelsblad, 24 Mei 1938.

Soerabaiasch-Handelsblad, 5 Februari 1939.

Soerabaiasch-Handelsblad, 29 Maret 1940.

Soerabaiasch Handelsblad, 19 Juni 1941.

Soerabaiasch-Handelsblad, 21 Agustus 1941.

Soerabaiasch-Handelsblad, 6 Februari 1942.

The Star, 10 Mei 1940.

Tweentsch Dagblad Tubantia en Enschedesche Courant, 22 Februari 1939.

Internet

<https://colonialarchitecture.eu>.

<https://digitalcollections.universiteitleiden.nl>.

<https://nimh-beeldbank.defensie.nl>.